

Az ügyes gyámügyes elmenekül

Az állami gondoskodás négy formája

Magyarországon mintegy 26 ezer gyermegről szülők helyett az állam gondoskodik, vagyis az adófizetők pénzéből nevelik őket.

■ **Milyen okok és körülmények játszanak közre abban, hogy gyermekek állami gondoszásba kerüljenek?** – kérdeztük dr. Forgács László családjogásztól, a Népjóléti Minisztérium gyámügyi osztályának vezetőjétől.

– Szeretném korrigálni: nem állami gondozásról, hanem állami gondoskodásról van szó. Ez gyűjtőfogalom, voltaképpen négyfajta állami intézkedési formát, gondoskodási lehetőséget foglal magába. Ezek egyike, amikor sürgős segítséget igénylő közvetlen veszély áll fenn, ami lehet anyagi, magatartásbeli gond a család vagy a gyermek oldaláról. Ilyenkor a gyámhatóságnak az a feladata, hogy a gyermeket ideiglenesen intézetben helyezze el. Ebben az esetben megmarad a szülő felügyeleti joga, a gyámhatóságnak viszont 60 nap áll rendelkezésére ahhoz, hogy segítséget adjon a családnak a gyermek visszafogadásához. Ha valamilyen okból a 60 nap alatt ez nem valósítható meg, akkor a gyermek úgynevezett intézeti nevelt lesz, vagyis ez a második állami gondoskodási forma. Ebben a változatban a szülő felügyeleti joga szünetel, az intézeti nevelés idején e jogot az intézeti gyám, vagy

annak megbízottja gyakorolja. A szülőnek az a feladata, hogy tartson kapcsolatot a gyermekkel: látogassa, küldjön csomagot, írjon stb. továbbá törekedjék mielőbb elhárítani azokat az akadályokat, ami miatt nem tudja gyermekét nevelni. A harmadik kategória az állami nevelt fogalom. Ide tartoznak azok a gyermekek, akiknek nincsenek szülei, vagy a szülők lemondtak róluk, pontosabban hozzájárultak ahhoz, hogy gyermeküket egy általuk ismeretlen személy örökbefogadhasa. E csoportba tartoznak olyanok is, akiknek négyfajta állami intézkedési formát, gondoskodási lehetőséget foglal magába. Ezek egyike, amikor sürgős segítséget igénylő közvetlen veszély áll fenn, ami lehet anyagi, magatartásbeli gond a család vagy a gyermek oldaláról. Ilyenkor a gyámhatóságnak az a feladata, hogy a gyermeket ideiglenesen intézetben helyezze el. Ebben az esetben megmarad a szülő felügyeleti joga, a gyámhatóságnak viszont 60 nap áll rendelkezésére ahhoz, hogy segítséget adjon a családnak a gyermek visszafogadásához. Ha valamilyen okból a 60 nap alatt ez nem valósítható meg, akkor a gyermek úgynevezett intézeti nevelt lesz, vagyis ez a második állami gondoskodási forma. Ebben a változatban a szülő felügyeleti joga szünetel, az intézeti nevelés idején e jogot az intézeti gyám, vagy

Már csak formalitás?

■ **A romló gazdasági viszonyok erősen érintik a családokat. Miként jelenik meg az állami gondoskodás fogalmakörében?** – Jóllehet a gyakorlat szerint az anyagi veszélyeztetettség

önmagában nem jelenik meg okként, ám az egyre rosszabbodó gazdasági helyzet következtében mind gyakoribb a halmozott veszélyeztetettség: a szülők különböző morális, kriminális problémái, alkoholisztikus problémái, alkoholizmus, kritikus lakáskörülmények együtt teszik szükségessé a gyámhatósági intézkedéseket. Miközben a körülmények rosszabbodtak, az anyagi lehetőségek az érintett hatóságok kezében az 1974. évi szinten maradtak. Emellett a vonatkozó jogszabályokat is az élet alaposan túlhaladta; aligha lehet mit kezdeni azzal a ponttal, hogy a gyámhatóság védő-óvó intézkedés keretében a szülő munkahelyét keresse meg, nem beszélve arról, hogy a Hazafias Népfronthoz forduljon. Mára a gyámhatóságoknak nincs módjuk ahhoz, hogy a szükséges óvó-védő segítséget megadják, ez csupán egy formális lépésre szűkül; írásban figyelmeztetik a szülőt. Ahogyan romlanak az életviszonyok, úgy szűkülnek a hatóságok cselekvési lehetőségei, anyagi támogatást adni nem tudnak.

■ **Milyenek a személyi feltételek a gyámügyi munkában?**

– Erre a területre nálunk nincs képzés, családjogászt, gyámügyest nem képeznek. Akik idekerülnek, bár azonnal kellene a speciális ismeretekkel rendelkezniük, csupán 3-4

év alatt, a gyakorlat során tesznek azokra szert.

Kellene a törvény

Az élet azt mutatja, hogy akiben nincs erős hivatástudat az hamarosan elmenekül e pályáról, fizikailag, lelkiileg erősen megterhelő ez a feladat és még veszélyes is. A gyámhatósági munka egyben jogi munka, hiszen jogszabályokkal kell dolgozni, véde a gyermekek vagyoni helyzetét, ingatlanokkal, társasági szerződésekkel is szükséges foglalkozni. Csak hogy az ország 3000 önkormányzatánál a gyámhatóságokon dolgozók közül csupán 200 fő rendelkezik jogi végzettséggel, szép számmal vannak viszont, akiknek csak általános iskolájuk van. Ehhez járul az a körülmény, hogy a kisebb településeken ezt a feladatot más igazgatási feladat mellett látják el.

■ **Milyen társadalmi segítségre támaszkodhat a családvédelem és a gyámügy?**

– Sajnos egyre fogyatkoznak a családsegítő szolgálatok, de a társadalmi szervek önkéntes humanitárius tevékenysége. A hazai gyermekvédelemről sokat beszélünk, de keveset teszünk.

■ **Tudommal a gyermekvédelmi törvény jó ideje húzódik. Ebben mi várható?**

– Valóban tíz éve alakul a gyermekvédelmi koncepció. Idén márciusban tárgyalta a kormány. Feltételezhető, hogy ebben az évben továbbra sem születik meg a törvény, amelynek kidolgozását eddig is elsősorban gazdasági okok hátráltatták.

Dr. Takács Ilona

■ Egészségügy:

Lesz-e címzett támogatás?

A szegedi önkormányzat közgyűlése határozatban döntött arról, hogy milyen egészségügyi kormányzati céltámogatásra nyújtja be igényét a város. Csenke László alpolgármestertől megtudtuk, hogy Szeged több száz millió forint értékben nyújtott be kérelmet. Még az előző önkormányzat kezdte el azt a kórházrekonstrukciót, melyet a mostani városvezetésben ilyen címszó alatt hagyták jóvá a képviselők. A klímarekonstrukció első üteme már lezajlott (saját erőből, negyven millió forint értékben), s így – ha folytatódik a program – nemcsak a nyári klimatizációra van lehetőség, hanem a steril levegő befújására is. Ez pedig egy modern kórházban alapvető követelmény.

További feladat az I-es kórház alagsorának és hom-

lokzatának, valamint a szakorvosi rendelőintézet teljes rekonstrukciója is. A II-es kórházban a kiürítő pavilon beázásra ítélt tetőterét kell beépíteni – erre is kért címzett támogatást a város. Régóta húzódó dolog az önálló patológia osztály kiépítése, hiszen a kórháznak nincs saját szövettani laboratóriuma. Az erről való döntés azonban az egészségbiztosítási pénztár nyilatkozatától, támogatási hajlandóságától függ.

Az említett támogatási kérelmeket az önkormányzat évente beadta, viszont nem szakmai okokból, hanem forráshiány miatt elutasították az igényt. Ezen célok megvalósítását viszont csak központi támogatással érdemes felvállalni.

Csenke László úgy látja, hogy ha igényük 40 százalékát teljesítik, akkor elégedettek lehetnek. A pályázatok elbírálására nyár végén, ősz elején kerül sor.

A. L.

NE KERESGÉLJEN!

SZEGED, STEFÁNIA 10., SAJTÓHÁZ
ITT FELADHATJA HIRDETÉSÉT,
REGGEL 7-TŐL ESTE 7-IG!
DÉLMAGYARORSZÁG

■ Szövetségben a nyugdíjasklubok „Életet az éveknek!”

A rendszerváltozással egyidőben (1989. március 29-én) alakult meg a Nyugdíjasklubok és Idősek „Életet az éveknek” Országos Szövetsége. A szervezetet létrehozó 139 nyugdíjasklub vezetője túl a lelkesedésen, az összefogásban látta az erőt. Az Országos Szövetség ma a falvak és városok 635 nyugdíjasklubját képviseli. Sok klub van olyan településen, ahol ezernél is kevesebben élnek.

– Mozgalmunk a magyar társadalmi és politikai élet fontos részévé vált. A jelszó: „Életet az éveknek!” tiszta gondolat, amely megtette a maga hatását. Egy jellemző példa: amikor 10 évvel ezelőtt Kárpátalján – Munkács – az ottani idősek elhatározták, hogy nyugdíjasklubot hoznak létre, „Életet az éveknek!” néven alapították. Mert a televízióban 1970-ben e címen indított műsoroknak a politikai határok nem szabhattak gátat, és az ott élő idős magyar testvéreink úgy érezték, hogy ennél jobb nevet nem választhatnak a nyugdíjasklubjuknak. A műsor 15 éven keresztül havonta 1/2-1 óra hosszat foglalkozott a nyugdíjasok problémáival. Sajnos 1985-ben megszűnt. Nagyszerű lenne, ha a mozgalom negyedszázados jubileuma feltámasztaná a sokak által közkedvelt „Életet az éveknek” műsört – mondja meggyőződéssel Knoll István, a Szövetség elnöke.

A szövetség az idősek, a nyugdíjasok, a klubok együttműködésének erősítésére és fejlesztésére törekszik. Mindent kiegészíti a generációk közötti „egymással egymásért” gondolat, amelynek szeretne

érvényt szerezni a hétköznapiakban.

Kétmillió tag

– Megyei szervezeteink átfogják az ország kétharmadát – mondja Knoll István. – Bennük több mint 2 millió idős és nyugdíjas tömörül. A tagszervezetek között ott található a nyugdíjasok érdekvédelmi szervezeteinek, csoportjainak és rétegének szinte valamennyi képviselője. A regionális és megyei képviselők (kamarák) száma is gyarapodik.

■ **Az Idősek Tanácsáról is hallani már. Mi ez a testület?**

– Az Idősek Tanácsát azért hoztuk létre, hogy szervezeti formát adjunk a falu-város idős lakossága és az önkormányzatok együttműködésének.

■ **A távolabbi jövő?**

Jövőre: nemzetközi találkozó

– A Nyugdíjasklubok Szövetsége Budapesten rendezi meg az „Európai Idősek I. Baráti Találkozóját”, 1996. június 15-18 között. A rendezvény fővárosi eseményeit követően Magyarország sok városában, falujában kínálnak programot a találkozó résztvevőinek. Külföldről érkező nyugdíjas barátaink megismerkedhetnek a magyar tájakkal, a világhírű magyar népművészettel (mzszikával, dallal, táncal, faragással, kerámiával, kézimunkával stb.), a történelmi és művészeti értékekkel s tapasztalhatják a magyar emberek vendégszeretetét, élvezhetik a híres magyar ételeket és italokat. Találkozhatnak magyar és más országbeli kortársakkal, s ez bizonyára új baráti kapcsolatok kiépüléséhez is vezet. Hiszen társra, jóbarátra az idős embernek éppúgy szüksége van – sőt, még inkább – mint a fiataloknak.

Mérő Éva

■ Ma délután 15 órától az Orvostudományi Szakbizottság Ápolástudományi Munkabizottsága tudományos ülésén „Az ápolástudomány fejlődésének trendjei Svédországban” címmel, angol nyelvű tolmácsolással kísért előadást tart Jan Ake Mjureke, a jönköpingi egyetem kutatója.

Április 26-án 10.30 órától a SZAB, a JATE Általános Nyelvészeti Tanszéke és Magyar Nyelvészeti Tanszéke kooperációjában emlékülésre kerül sor Károly Sándor szü-

A Szegedi Akadémiai Bizottság hírei

letésének 75. évfordulója apropójából, s ezen a magyar nyelv leírásának újabb mód-szereiről cserélnek eszmét az előadók és hallgatók. A két-napos rendezvény előadói között nemzetközileg elismert magyar nyelvészek szerepelnek, s tisztelegnek Károly Sándor munkásságának. – 19 órától a Genetikai Munkabizottság Ifjúsági Tagozatának

letésének 75. évfordulója apropójából, s ezen a magyar nyelv leírásának újabb mód-szereiről cserélnek eszmét az előadók és hallgatók. A két-napos rendezvény előadói között nemzetközileg elismert magyar nyelvészek szerepelnek, s tisztelegnek Károly Sándor munkásságának. – 19 órától a Genetikai Munkabizottság Ifjúsági Tagozatának

letésének 75. évfordulója apropójából, s ezen a magyar nyelv leírásának újabb mód-szereiről cserélnek eszmét az előadók és hallgatók. A két-napos rendezvény előadói között nemzetközileg elismert magyar nyelvészek szerepelnek, s tisztelegnek Károly Sándor munkásságának. – 19 órától a Genetikai Munkabizottság Ifjúsági Tagozatának

letésének 75. évfordulója apropójából, s ezen a magyar nyelv leírásának újabb mód-szereiről cserélnek eszmét az előadók és hallgatók. A két-napos rendezvény előadói között nemzetközileg elismert magyar nyelvészek szerepelnek, s tisztelegnek Károly Sándor munkásságának. – 19 órától a Genetikai Munkabizottság Ifjúsági Tagozatának

vonalazzák a további feladatokat.

Április 28-án 10 órától, a Kémiai Szakbizottság Analitikai és Környezetvédelmi Munkabizottsága a Környezet-és Természetvédelmi Kutatási és Oktatási Regionális Centrummal együttműködve az „Arzenvesztély”-ről rendez ankétot, melyen 12 előadás hangzik el.

AZ IFJÚSÁGI HÁZBAN

ma: 17 órakor Természetbúvár klub. Egy zoológus kenyai élményei. Előadó: dr. Janisch Miklós zoológus; 18 órakor: A fekete lyukból a mennybe...? Beszélgetés Pajor Tamással, az Amen együttes énekesével. Előtte Xantus János „Rocktérítő” című filmjét vetítik;

holnap: 16.30 órától ingyenes jogi tanácsadást tart dr. Szokol Márta; 17-től videóklub – angol filmek eredeti nyelven: Howards End (r.: Andrew Marcus, 1993); Varga Bernadett textilművész kiállítása.

MA

A 4. OSZTÁLYBAN ANYANYELVET TANÍTÓ PEDAGÓGUSOKNAK továbbképzést szervez a megyei Pedagógiai Intézet 14 órától az Arany János Általános Iskolában (Kukovecz N. u. 4-6.). Téma a verstanítás. Bemutató óra és konzultáció. Tanf.: Kónya Lászlóné.

INGYENES JOGSEGÉLYSZOLGÁLAT működik az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Szolgálatnál (Arany

DM

PROGRAMAJÁNLAT

János u. 7., tel.: 310-310). 14-16 óráig.

A FŰ-VÉSZ-KLUBBAN 16 órakor kézműves műhely.

NAGYÓTHALLÓK FIGYELMÉBE! 15 órától klubfoglalkozás lesz a Bartók tér 4. szám alatti klubhelyiségben. Program: kabaré délután.

A LEGYÉL A BARÁTOM KLUBBAN (Kossuth L. sgt. 53.) 16 órától előadást rendeznek A környezetkárosító hatások jelentkezése környezetünkben, a környezetvédelem feladatai címmel.

A VIDÁM PARKBAN 18 órától az Ernő Band játszik.

FALUDY GYÖRGY költői estjét rendezik meg a JATE BTK épületében, az Auditorium Maximumban 19 órakor. Házigazdák: Antal Zsolt és Barna Béla.

HAVAS JUDIT előadóművész estje 19 órától a Bartók Béla Művelődési Központban; Földes Mária: A séta. Emlékek a gyermekkorból és a holocaust időszakából.

AZ ARANY RÓZSAKERESZT SZELLEMI ISKOLÁJA előadásokat tart a Bartók Béla Művelődési Központban 19 órakor Miért hal meg az ember? A hamis kundalini tüze. A nagy lépés az új életbe címmel.

JAKAB HEDVIG orgonahangversenyét rendezik meg 19 órakor az alsóvárosi Ferences Templomban (Mátyás tér).

A SZOTE KLUBBAN 20 órától Cseh Tamás, Másik János Levél a nővéremnek 2. című koncertje.

A JATE KLUBBAN – a francia művészeti hét rendezvényei – 20 órakor Le Café de l'Absurde – színházi előadás francia nyelven; 18 és 20.30 órakor: videómozzi – Eperjes Károly sorozat: Turné.

A TAMÁSI ÁRON KLUBBAN 20 órakor: Vastyúk is talál szeged. Szemeztetés az abszurd humor gyöngyszemeiből. Előadja Laár András, Dolák-Saly Róbert; 22 órakor: Videómozzi: Egerek és emberek.

HOLNAP MADARÁSZ KLUB 17 órától a Bartók Béla Művelődési Központban. Vezet: dr. Molnár Gyula.

HOLNAP

MADARÁSZ KLUB 17 órától a Bartók Béla Művelődési Központban. Vezet: dr. Molnár Gyula.

A VIDÁM PARKBAN 18 órától Lagzi Vilcsi, a Kopasz és a Többiek játszanak.

AZ AURA természetgyógyász klubban (Kálvária sgt. 14.) 18.30 órától A szellem legyőzi az anyagot című előadást hallgathatják meg Boros Imre klubvezetőtől.

RÓKUSI ORGONAESTÉK – Hans Eckart Schlandt (Brassó) hangversenye 19 órakor kezdődik a Rókusi Katolikus Templomban.

A TAMÁSI ÁRON KLUBBAN 19 órától jazz-estét rendeznek.

A JATE KLUBBAN 20 órától Le Troisième sexe de Boris Vian – a JATE színjátszó csoportjának előadása francia nyelven; 18 és 20.30-kor videómozzi: Csapd le csacsi!

A FŰ-VÉSZ KLUBBAN (Fésű u. 4.) a Krisztus utolsó megkísértése című filmet vetítik 20 órától.

AZ ALKOTÓHÁZ

(Árbóc utca 1-3.) foglalkozásai: holnap 15-18 óráig fazekas szakkör (felnőtteknek), himzés.

TERRANOVA

ÉPÍTŐANYAG-KERESKEDÉS
Szeged, Bécsi krt. 36.
Tel.: 323-609

HOMLOKZAT

* vakolatok
* festékek
* vékonyvakolatok
* hőszigetelő vakolatok
* kiszellőztető vakolat
* gépi vakolatok
* lábazatvakolatok